

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (deseto vijeće)

30. svibnja 2018.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost radnika migranata – Koordinacija sustava socijalne sigurnosti – Uredba (EZ) br. 883/2004 – Materijalno područje primjene – ?lanak 3. – Izjava država ?lanica u skladu s ?lankom 9. – Prijelazna mirovina – Kvalifikacija – Zakonski predmirovinski sustavi – Isključenje pravila zbrajanja razdoblja na temelju ?lanka 66.”

U predmetu C-517/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju ?lanka 267. UFEU-a, koji je uputio S?d Apelacyjny w Gda?sku III Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Žalbeni sud u Gdansku, III. odjel za sporove iz radnog i socijalnog prava, Polska), odlukom od 20. rujna 2016., koju je Sud zaprimio 4. listopada 2016., u postupku

Stefan Czerwiński

protiv

Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku,

SUD (deseto vijeće),

u sastavu: A. Borg Barthet, u svojstvu predsjednika vijeća, M. Berger i F. Biltgen (izvjestitelj), suci, nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir o?itovanja koja su podnijeli:

- za Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku, A. Bo?truczyk, *radca prawny*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za dansku vladu, par J. Nyman-Lindgren, N. Lysøe i C. Thorning, u svojstvu agenata,
- za Europski parlament, A.-M. Dumbr?van i A. Pospišilová Padowska, u svojstvu agenata,
- za Vijeće Europske unije, A. Norberg i K. Ple?niak, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, D. Martin i A. Szmytkowska, u svojstvu agenata,

odlu?ivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odlu?i bez mišljenja, donosi sljede?u

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tuma?enje ?lanaka 1., 3. i 9. te ocjenu valjanosti ?lanka 66. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vije?a od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavje 5., sve?ak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vije?a od 22. svibnja 2012. (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavje 5., sve?ak 6., str. 328., u dalnjem tekstu: Uredba br. 883/2004).

2 Zahtjev je upu?en u okviru spora izme?u Stefana Czerwi?skog i Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gdansk? (ustanova socijalne sigurnosti, zavod u Gdansku, Polska) (u dalnjem tekstu: ZUS), zato što je potonji u svrhu dodjele prijelazne mirovine odbio uzeti u obzir razdoblja pla?anja doprinosa koja odgovaraju djelatnostima koje je doti?na osoba obavljala u drugim državama ?lanicama Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora (EGP).

Pravni okvir

Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru

3 Na temelju ?lanka 29. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru od 2. svibnja 1992. (SL 1994., L 1, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavje 11., sve?ak 106., str. 4.):

„Radi omogu?avanja slobode kretanja radnika i osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost, ugovorne stranke u podru?ju socijalne sigurnosti, kako je predvi?eno Prilogom VI., za radnike i osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost te uzdržavane ?lanove njihove obitelji posebno osiguravaju:

- (a) zbrajanje svih razdoblja koja se uzimaju u obzir prema zakonima nekoliko zemalja, radi stjecanja i zadržavanja prava na naknadu i izra?unavanja iznosa naknade;
- (b) isplatu naknada osobama s boravištem na podru?jima ugovornih stranaka.”

4 Prilog VI. Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru, kako je izmijenjen Odlukom Zajedni?kog odbora EGP-a br. 76/2011 od 1. srpnja 2011. (SL 2011., L 262, str. 33.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavje 11., sve?ak 109., str. 263.), u svojoj to?ki I. naslovljenoj „Op?a koordinacija socijalne sigurnosti” spominje Uredbu br. 883/2004 i njezine naknadne izmjene.

Pravo Unije

5 U skladu s uvodnom izjavom 33. Uredbe br. 883/2004:

„Nužno je zakonske predmirovinske sustave uvrstiti u podru?je primjene ove Uredbe te na taj na?in zajam?iti jednako postupanje i mogu?nost izvoza predmirovinskih davanja, kao i stjecanje obiteljskih davanja i davanja iz zdravstvene zaštite osobama na koje se to odnosi, u skladu s odredbama ove Uredbe; me?utim, pravilo zbrajanja razdoblja ne bi trebalo uklju?iti, budu?i da samo vrlo mali broj država ?lanica ima zakonske predmirovinske sustave.”

6 ?lanak 1. te uredbe, pod naslovom „Definicije”, glasi:

„U smislu ove Uredbe:

[...]

(x) „predmirovinsko davanje” zna?i: sva nov?ana davanja, osim davanja za nezaposlenost ili prijevremene starosne mirovine, koje od odre?ene dobi stje?u radnici koji su smanjili, prestali ili obustavili svoje pla?ene djelatnosti do starosne dobi na osnovi koje stje?u pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ?ije ostvarivanje ne ovisi o tome da odre?ena osoba mora biti na raspolaganju službama zapošljavanja nadležne države; „prijevremena starosna mirovina” zna?i mirovina koja se stje?e prije uobi?ajene dobi za priznavanje prava na mirovinu i koja se i dalje ostvaruje nakon što osoba napuni spomenutu dob ili se zamjenjuje drugom starosnom mirovinom;

[...]"

7 ?lanak 3. navedene uredbe, naslovljen „Materijalno podru?je primjene”, u stavku 1. propisuje:

„Ova se Uredba primjenjuje na sve zakonodavstvo s obzirom na sljede?e grane socijalne sigurnosti:

[...]

(d) davanja za slu?aj starosti;

[...]

(i) predmirovinska davanja;

[...]"

8 ?lanak 6. iste uredbe glasi:

„Ako ovom Uredbom nije druk?ije predvi?eno, nadležna ustanova države ?lanice ?ije zakonodavstvo uvjetuje:

- stjecanje, zadržavanje, trajanje ili ponovnu uspostavu prava na davanja,
- obuhva?enost zakonodavstvom,
- [pristup obveznom, izbornom produženom ili dobrovoljnem osiguranju odnosno] mogu?nost izuze?a od obveznog, izbornog produženog ili dobrovoljnog osiguranja [izuze?e od njega],

navršenim razdobljima osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravišta, u mjeri u kojoj je to potrebno, uzima u obzir razdoblja osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravišta navršena prema zakonodavstvu bilo koje druge države ?lanice kao da se radi o razdobljima navršenim prema zakonodavstvu koje primjenjuje.”

9 ?lankom 9. Uredbe br. 883/2004 odre?uje se:

„1. Države ?lanice dostavljaju obavijest Europskoj komisiji u pisanim oblicima o izjavama danima u skladu to?kom 1. ?lanka 1., zakonodavstvom i sustavima iz ?lanka 3., ugovorima koji su na snazi iz ?lanka 8. stavka 2. i najnižim davanjima iz ?lanka 58., nedostatku sustava osiguranja iz ?lanka 65.a stavka 1., kao i o znatnim izmjenama. U tim obavijestima treba nazna?iti datum od kojeg se ova Uredba primjenjuje na sustave odre?ene u izjavama država ?lanica.

2. Te se obavijesti šalju Europskoj komisiji svake godine te im se pridaje potreban publicitet.”

10 ?lanak 66. te uredbe odre?uje da „[k]ada zakonodavstvo koje se primjenjuje uvjetuje pravo na predmirovinska davanja navršenim razdobljima osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja, ?lanak 6. se ne primjenjuje”.

Poljsko pravo

11 U skladu s ?lankom 3. stavkom 1. konsolidirane verzije ustanova o emeryturach pomostowych (Zakon o prijelaznim mirovinama) od 19. prosinca 2008. (Dz. U. iz 2015., pozicija 965) (u dalnjem tekstu: Zakon o prijelaznim mirovinama) u posebnim uvjetima obavljaju se rizi?na zaposlenja koja po svemu sude?i s odmicanjem životne dobi mogu imati nepovratne u?inke na zdravlje, zaposlenja koja se obavljaju u posebnim radnim uvjetima, koje obilježavaju elementarne nepogode ili tehnološki postupci, koji, unato? tehni?kim, organizacijskim i medicinskim mjerama prevencije radnicima postavljaju zahtjeve koji nadilaze njihove sposobnosti koje su zbog starenja smanjene prije dobi u kojoj se stje?e pravo na starosnu mirovinu u tolikoj mjeri da spre?avaju rad na radnom mjestu koje je radnik do tada popunjavao. Popis zaposlenja koja se obavljaju u posebnim uvjetima nalazi se u prilogu I. tom zakonu.

12 ?lankom 3. stavkom 3. navedenog zakona zaposlenja posebne naravi definirana su kao ona kojima se zahtijevaju posebna odgovornost i posebne fizi?ke i psihi?ke sposobnosti, za koja se mogu?nost da ih se pravilno obavlja a da se u opasnost ne dovede javna sigurnost, uklju?uju?i tu?e zdravlje i život, smanjuje prije dobi u kojoj se stje?e pravo na starosnu mirovinu zbog fizi?kog i psihi?kog slabljenja sposobnosti koje uzrokuje starenje. U prilogu II. istom zakonu naveden je popis zaposlenja posebne naravi.

13 U ?lanku 4. Zakona o prijelaznim mirovinama navedeni su uvjeti koje treba ispuniti kako bi se ostvarilo pravo na prijelaznu mirovinu. Tako radnik mora:

„1. biti ro?en nakon 31. prosinca 1948.;

2. dokazati da je obavljao zaposlenje u posebnim uvjetima ili zaposlenje posebne naravi tijekom najmanje 15 godina;

3. imati navršenih barem 55 godina života kad je rije? o ženama i 60 godina života kad je rije? o muškarcima;

4. dokazati da je navršio razdoblja pla?anja i nepla?anja doprinosa [...] od najmanje 20 godina kad je rije? o ženama i najmanje 25 godina kad je rije? o muškarcima;

5. dokazati da je prije 1. sije?nja 1999. obavljao zaposlenje posebne naravi ili zaposlenje koje se obavlja u posebnim uvjetima, u smislu ?lanka 3. stavaka 1. i 3. Zakona o prijelaznim mirovinama ili ?lanaka 32. i 33. [ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpiecze? Spo?ecznych (Zakon o starosnim mirovinama i drugim mirovinama koje ispla?uje zavod za socijalnu sigurnost), od 17. prosinca 1998. (Dz. U. iz 2016., pozicija 887)];

6. dokazati da je nakon 31. prosinca 2008. obavljao zaposlenje posebne naravi ili zaposlenje koje se obavlja u posebnim uvjetima, u smislu ?lanka 3. stavaka 1. i 3.;

7. dokazati da mu je otkazan ugovor o radu.”

14 U skladu s ?lankom 8. Zakona o prijelaznim mirovinama, radnik koji obavlja zaposlenje u posebnim uvjetima nabrojenima u to?kama 20., 22. i 32. priloga I. navedenom zakonu i koji

ispunjava uvjete iz njegova ?lanka 4. to?aka 1. i 4. do 7. može zatražiti prijelaznu mirovinu, pod uvjetom da ima navršenih najmanje 50 godina života kad je rije? o ženama i 55 godina života kad je rije? o muškarcima te da dokaže da ima najmanje 10 godina radnog staža na zaposlenju koje se obavlja u posebnim uvjetima.

15 U skladu s ?lankom 16. tog zakona, pravo na prijelaznu mirovinu prestaje, bilo na dan koji prethodi danu kada se stje?e pravo na starosnu mirovinu, utvr?enu odlukom ustanove socijalne sigurnosti ili drugog mirovinskog tijela, odre?enog drugim odredbama, bilo na dan na koji korisnik navrši dob u kojoj se stje?e pravo na starosnu mirovinu, bilo na dan smrti korisnika.

16 ?lanak 6. stavci 1. i 2. Zakona o starosnim mirovinama i drugim mirovinama koje ispla?uje zavod za socijalnu sigurnost (u dalnjem tekstu: Zakon o starosnim mirovinama) odre?uje:

„1. Razdoblja pla?anja doprinosa jesu:

1. razdoblja osiguranja,

[...]

2. Razdobljima pla?anja doprinosa smatraju se i razdoblja koja su prethodila 15. studenome 1991., za koja su pla?eni doprinosi za socijalnu sigurnost ili za koja ti doprinosi nisu bili obvezni, to jest:

1. razdoblja zaposlenja po?evši od navršene 15. godine života:

[...]

(d) poljskih državljanu u inozemstvu: kod drugih stranih poslodavaca kada su tijekom razdoblja rada u inozemstvu doprinosi pla?eni u poljski sustav socijalne sigurnosti; [...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

17 Stefan Czerwi?ski, ro?en 1. sije?nja 1951., skupio je 23 godine i 6 mjeseci staža na ime razdoblja pla?anja i nepla?anja doprinosa u Poljskoj.

18 Usto je, tijekom godina 2005. do 2011., radio kao mehani?ar na brodu u Njema?koj i kao glavni mehani?ar na brodu u Norveškoj. Tijekom tih razdoblja rada pla?ao je doprinose njema?kim i norveškim ustanovama socijalne sigurnosti.

19 Doti?na osoba je 12. lipnja 2013. ZUS-u podnijela zahtjev za prijelaznu mirovinu.

20 Odlukom od 31. srpnja 2013. ZUS je odbio taj zahtjev s obrazloženjem da doti?na osoba nije dokazala da je 1.sije?nja 2009. imala 15 godina radnog staža na zaposlenju posebne naravi ili zaposlenju koje se obavlja u posebnim uvjetima u smislu ?lanka 3. stavaka 1. i 3. Zakona o prijelaznim mirovinama, ni 25 godina staža na ime razdoblja pla?anja i nepla?anja doprinosa koja se tim istim zakonom zahtijevaju.

21 S. Czerwi?ski podnio je tužbu protiv te odluke.

22 Presudom od 28. sije?nja 2015. S?d Okr?gowy w Gdansk?u VII Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Regionalni sud u Gdansku, VII.odjel za sporove iz radnog i socijalnog prava, Poljska) odbio je tu tužbu. Taj sud smatra da je S. Czerwi?ski dokazao da ima 15 godina radnog staža za rad koji je obavljao u posebnim uvjetima koji su zakonom propisani, ali da se on nije mogao pozvati na to da je 25 godina pla?ao doprinose s obzirom na to da se razdoblja

pla?anja doprinosa u inozemstvu u tu svrhu ne mogu uzeti u obzir.

23 Odlu?uju?i o žalbi koju je S. Czerwi?ski podnio protiv te presude S?d Apelacyjny w Gda?sku III Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Žalbeni sud u Gdansku, III. odjel za sporove iz radnog i socijalnog prava, Poljska) izražava sumnje kad je rije? o kvalifikaciji prijelazne mirovine.

24 Iako je u izjavi koju su poljska tijela dala u skladu s ?lankom 9. Uredbe br. 883/2004 navedeno da su prijelazne mirovine obuhva?ene kategorijom predmirovinskih davanja, sud koji je uputio zahtjev pita se treba li te mirovine smatrati davanjima za slu?aj starosti. S tim u vezi smatra da bi trebalo utvrditi je li klasifikacija odre?enog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti nabrojenih u ?lanku 3. Uredbe br. 883/2004 koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju doti?na država ?lanica mora dati na temelju ?lanka 9. navedene uredbe kona?na ili je nacionalni sudovi mogu ocjenjivati.

25 Sud koji je uputio zahtjev isti?e da bi, ako se prijelazna mirovina okvalificira kao davanje za slu?aj starosti, bilo primjenjivo pravilo zbrajanja razdoblja predvi?eno ?lankom 6. Uredbe br. 883/2004.

26 Nasuprot tome, ako je prijelazna mirovina obuhva?ena kategorijom predmirovinskih davanja, postavlja se pitanje je li neprimjena pravila zbrajanja razdoblja, kako proizlazi iz ?lanka 66. Uredbe br. 883/2004, u skladu s ciljem zaštite u podru?ju socijalne sigurnosti koji proizlazi iz ?lanka 48. to?ke (a) UFEU-a.

27 U tim je okolnostima S?d Apelacyjny w Gda?sku (Žalbeni sud u Gdansku) odlu?io prekinuti postupak i uputiti Sudu sljede?a prethodna pitanja:

„1. Mogu li nacionalna tijela ili nacionalni sudovi ocjenjivati klasifikaciju odre?enog davanja kao davanja koje se odnosi na odre?enu granu socijalne sigurnosti iz ?lanka 3. Uredbe br. 883/2004, pri ?emu je to davanje uklju?ila država ?lanica u izjavi koju je notificirala u skladu s ?lankom 9. navedene uredbe?

2. Je li prijelazna mirovina koja proizlazi iz [Zakona o prijelaznim mirovinama] davanje za slu?aj starosti, u smislu ?lanka 3. stavka 1. to?ke (d) Uredbe br. 883/2004?

3. Ako se pravilo zbrajanja razdoblja osiguranja (?lanak 66. i uvodna izjava 33. Uredbe br. 883/2004) ne primjenjuje u slu?aju stjecanja prava na predmirovinska davanja, je li zaštitna funkcija u podru?ju socijalne sigurnosti, koja proizlazi iz ?lanka 48. to?ke (a) [UFEU-a], osigurana?”

Prvo prethodno pitanje

28 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li klasifikacija odre?enog socijalnog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti iz ?lanka 3. Uredbe br. 883/2004 koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju je država ?lanica dala na temelju ?lanka 9. stavka 1. navedene uredbe kona?na ili je nacionalni sudovi mogu ocjenjivati.

29 Kad je rije? o izjavi danoj primjenom ?lanka 9. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, Sud je presudio da države ?lanice moraju prijaviti zakonodavstvo i sustave koji se odnose na davanja iz socijalne sigurnosti obuhva?ene materijalnim podru?jem primjene te uredbe i kojeg se države ?lanice moraju pridržavati, uz poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz ?lanka 4. stavka 3. UEU?a (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 36.).

30 Naime, u skladu s na?elom lojalne suradnje iz ?lanka 4. stavka 3. UEU-a, svaka država ?lanica dužna je za potrebe davanja izjave iz ?lanka 9. stavka 1. Uredbe br. 883/2004 pažljivo

ispitati vlastite sustave socijalne sigurnosti i, ako je nakon ispitivanja potrebno, prijaviti ih tako da budu obuhva?eni podru?jem primjene te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 37. i navedenu sudsku praksu).

31 Stoga ta izjava stvara pretpostavku da nacionalno zakonodavstvo prijavljeno na temelju ?lanka 9. Uredbe br. 883/2004 ulazi u materijalno podru?je primjene te uredbe i ono na?elno obvezuje druge države ?lanice (presuda od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 38.).

32 Nasuprot tomu, okolnost da odre?eni nacionalni zakon ili drugi propis nije spomenut u izjavi iz ?lanka 9. Uredbe br. 883/2004 sama za sebe ne može zna?iti da taj zakon ili drugi propis ne ulazi u podru?je primjene navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 20. i navedenu sudsku praksu, i presudu od 19. rujna 2013., Hliddal i Bornand, C-216/12 i C-217/12, EU:C:2013:568, t. 46.).

33 Naime, Sud je u više navrata presudio da razlika izme?u davanja koja su isklju?ena iz podru?ja primjene Uredbe br. 883/2004 i davanja koja potпадaju pod to podru?je primjene u biti po?iva na konstitutivnim elementima svakog davanja, osobito na njegovim ciljevima i uvjetima dodjele, a ne na ?injenici je li davanje okvalificirano od strane nacionalnog zakonodavstva kao davanje socijalne sigurnosti (presude od 27. ožujka 1985., Scrivner i Cole, 122/84, EU:C:1985:145, t. 18.; od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 21., i od 5. ožujka 1998., Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, t. 19. i navedena sudska praksa).

34 U svakom slu?aju, kako bi ulazilo u podru?je primjene Uredbe br. 883/2004, nacionalno zakonodavstvo mora se odnositi na jedan od rizika koji su izri?ito nabrojeni u ?lanku 3. stavku 1. navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presude od 27. ožujka 1985., Scrivner i Cole, 122/84, EU:C:1985:145, t. 19., i od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 22.).

35 U ovom slu?aju, u dijelu u kojem se sud koji je uputio zahtjev pita treba li davanje o kojem je rije? u glavnom postupku okvalificirati kao predmirovinsko davanje ili kao davanje za slu?aj starosti, nesporno je da je ono povezano s jednim od rizika nabrojenih u ?lanku 3. stavku 1. Uredbe br. 883/2004.

36 Me?utim, kada postoji sumnja u pogledu toga kako je nadležno nacionalno tijelo u izjavi danoj na temelju ?lanka 9. Uredbe br. 883/2004 okvalificiralo socijalno davanje, država ?lanica koja je dala tu izjavu dužna je preispitati njezinu osnovanost i po potrebi je izmijeniti (vidjeti analogijom presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 39.).

37 S tim u vezi, Sud je presudio da je uvijek mogu?e zahtijevati da nacionalni sud pred kojim se vodi postupak u vezi s nacionalnim zakonodavstvom razmotri pitanje kvalifikacije predmetnog davanja u predmetu o kojem treba odlu?iti i da po potrebi Sudu uputi usto vezano prethodno pitanje kako bi utvrdio ulazi li to zakonodavstvo u materijalno podru?je primjene Uredbe br. 883/2004 (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 43.).

38 Budu?i da predmetni nacionalni sud mora okvalificirati socijalno davanje, u smislu Uredbe br. 883/2004, autonomno i s obzirom na konstitutivne elemente predmetnog socijalnog davanja tako što ?e po potrebi Sudu uputiti prethodno pitanje, klasifikacija socijalnih davanja u izjavi koju je nadležno nacionalno tijelo dalo na temelju ?lanka 9. navedene uredbe ne može biti kona?na.

39 Naime, glavni cilj Uredbe br. 883/2004, to jest da se osigura koordinacija sustava socijalne sigurnosti u okviru slobodnog kretanja radnika pritom jam?e?i jednakost postupanja na temelju razli?itih nacionalnih zakonodavstava, bio bi ozbiljno doveden u pitanje kada bi se svakoj državi

?lanici dopustilo da time što odre?ena socijalna davanja propusti uklju?iti u izjavu ili ih nasuprot tome u nju uklju?i diskrecijski utvrdi podru?je primjene navedene uredbe.

40 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti tako da klasifikacija socijalnog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti nabrojenih u ?lanku 3. Uredbe br. 883/2004 koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju je država ?lanica dala na temelju ?lanka 9. stavka 1. navedene uredbe nije kona?na. Kvalifikaciju kao socijalnog davanja može provesti doti?ni nacionalni sud autonomno i s obzirom na konstitutivne elemente predmetnog socijalnog davanja tako što ?e po potrebi Sudu uputiti prethodno pitanje.

Drugo pitanje

41 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li prijelaznu mirovinu smatrati „davanjem za slu?aj starosti”, u smislu ?lanka 3. stavka 1. to?ke (d) Uredbe br. 883/2004, ili „predmirovinskim davanjem”, u smislu ?lanka 3. stavka 1. to?ke (i) iste uredbe.

42 Najprije treba istaknuti da je odgovor na to pitanje odlu?uju?i za odlu?ivanje o zahtjevu za dodjelu prijelazne mirovine. Naime, ako tu mirovinu treba smatrati „davanjem za slu?aj starosti” i s obzirom na ?injenicu da priznavanje prava na takvo davanje podliježe tome da su navršena razdoblja osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravišta, nadležna ustanova države ?lanice mora, u skladu s ?lankom 6. Uredbe br. 883/2004, uzeti u obzir sva razdoblja koja su navršena na temelju zakonodavstva bilo koje druge države ?lanice, odnosno ?ak i bilo koje druge države ?lanice EGP-a, kao da je rije? o razdobljima navršenima u državi ?lanici kojoj pripada ta ustanova. Nasuprot tome, ako je ta mirovina okvalificirana kao „predmirovinsko davanje”, ?lanak 66. Uredbe br. 883/2004 isklju?uje primjenu pravila zbrajanja razdoblja predvi?enog ?lankom 6. te uredbe.

43 U pogledu odre?ivanja vrste davanja o kojem je rije? u glavnom postupku, valja podsjetiti da se u skladu s ustaljenom sudskom praksom davanja socijalne sigurnosti, neovisno o vlastitim obilježjima razli?itih nacionalnih zakonodavstava, moraju smatrati kao da su iste vrste kad su njihov predmet, svrha, osnovica za izra?un i uvjeti za dodjelu identi?ni. Nasuprot tome, samo formalna obilježja ne mogu se smatrati sastavnim elementima pri klasifikaciji davanja (vidjeti u tom smislu presude od 5. srpnja 1983., Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, t. 13.; od 18. srpnja 2006., De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, t. 25., i od 11. rujna 2008., Petersen, C-228/07, EU:C:2008:494, t. 21.).

44 Kada treba razlikovati razli?ite kategorije socijalnih davanja, Sud je pojasnio da valja uzeti u obzir osigurani rizik pokriven svakim davanjem (presude od 18. srpnja 2006., De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, t. 27., i od 19. rujna 2013., Hliddal i Bornand, C-216/12 i C-217/12, EU:C:2013:568, t. 52.).

45 Stoga davanja za slu?aj starosti iz ?lanka 3. stavka 1. to?ke (d) Uredbe br. 883/2004 u biti obilježava ?injenica da se njima žele osigurati sredstva za osobne životne potrebe osobama koje su, kada su dosegnule odre?enu dob, napustile svoj posao i nisu više primorane staviti se na raspolaganje upravi za zapošljavanje (presuda od 5. srpnja 1983., Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, t. 14.).

46 Nasuprot tome, predmirovinska davanja, ?ak i ako su na odre?eni na?in sli?na davanjima za slu?aj starosti kad je rije? o njihovu predmetu i svrsi, to jest, me?u ostalim, osigurati sredstva za osobne životne potrebe osobama koje su dosegnule odre?enu dob, od njih se razlikuju osobito u dijelu u kojem se njima želi posti?i cilj vezan uz politiku zapošljavanja, time što pridonose tome da se radna mjesta koja zauzimaju zaposlene osobe kojima se bliži mirovina oslobode u korist mla?ih osoba koje nemaju zaposlenje, a taj se cilj pojavio u kontekstu ekonomске krize koja je pogodila Europu (vidjeti u tom smislu presudu od 5. srpnja 1983., Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, t. 16. i

17.). Isto tako, u slu?aju prestanka gospodarske djelatnosti poduzetnika, dodjela takvog davanja pridonosi smanjenju broja otpuštenih radnika koji podliježu sustavu osiguranja u slu?aju nezaposlenosti (vidjeti analogijom presudu od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 31.).

47 Iz toga slijedi da su predmirovinska davanja više povezana s kontekstom ekonomске krize, restrukturiranja, otpuštanja i racionalizacije.

48 Usto, valja istaknuti da je, iako zakonski predmirovinski sustavi prije stupanja na snagu Uredbe br. 883/2004 nisu bili obuhva?eni podru?jem primjene zakonodavstva primjenjivog na sustave socijalne sigurnosti radnika migranata, pojam „predmirovinsko davanje” danas definiran u ?lanku 1. to?ki (x) navedene uredbe kao svako nov?ano davanje osim davanja za nezaposlenost ili prijevremene starosne mirovine, koje od odre?ene dobi stje?u radnici koji su smanjili, prestali ili obustavili svoje pla?ene djelatnosti do starosne dobi na osnovi koje stje?u pravo na starosnu ili prijevremenу starosnu mirovinu, ?ije ostvarivanje ne ovisi o tome da odre?ena osoba mora biti na raspolaganju službama zapošljavanja nadležne države.

49 U skladu s tom istom odredbom, „predmirovinsko davanje” razlikuje se od „prijevremene starosne mirovine” jer se potonja stje?e prije uobi?ajene dobi za priznavanje prava na mirovinu i koja se i dalje ostvaruje nakon što osoba napuni spomenutu dob ili se zamjenjuje drugim davanjem za slu?aj starosti.

50 Upravo je s obzirom na ta razmatranja potrebno ispitati treba li davanje, poput onoga o kojem je rije? u glavnem postupku, smatrati „davanjem za slu?aj starosti”, u smislu ?lanka 3. stavka 1. to?ke (d) Uredbe br. 883/2004 ili „predmirovinskim davanjem” u smislu ?lanka 3. stavka 1. to?ke (i) te uredbe.

51 Najprije, u pogledu predmeta i svrhe davanja o kojem je rije? u glavnem postupku, iz ?lanka 3. Zakona o prijelaznim mirovinama, a osobito njegovih stavaka 1. i 3., proizlazi da se prijelazna mirovina odnosi na radnike koji su bili zaposleni na rizi?nim radnim mjestima u posebnim radnim uvjetima koji mogu imati nepovratne u?inke na zdravlje ili kojima se unato? tehni?kom napretku zahtijevaju posebne fizi?ke i psihi?ke sposobnosti, koje su zbog starenja prije dobi u kojoj se stje?e pravo na starosnu mirovinu toliko smanjene ili oslabljene da onemogu?avaju rad koji se do tada obavlja, a ?ak i na radnike koji više ne mogu jam?iti da ?e obavljati zaposlenja posebne naravi, poput onih koja zahtijevaju posebnu odgovornost i posebne sposobnosti i koji ih zbog fizi?kog i psihi?kog slabljenja uzrokovanog odmakлом starosnom dobi ne mogu više obavljati a da u opasnost ne dovedu zdravlje i život drugog.

52 ?ak i ako je *a priori* korisnik prijelazne mirovine, poput radnika koji prima predmirovinsko davanje u smislu ?lanka 1. to?ke (x) Uredbe br. 883/2004, prestao ili obustavio obavljanje svoje pla?ene djelatnosti do starosne dobi na osnovi koje stje?e pravo na starosnu mirovinu, prijelazna mirovina ipak nije vezana uz situaciju na tržištu rada u kontekstu ekonomске krize, ni uz finansijsku sposobnost poduzetnika u okviru restrukturiranja, nego isklju?ivo uz narav zaposlenja, koje je posebne naravi ili se obavlja u posebnim uvjetima.

53 Nadalje, budu?i da predmetno nacionalno zakonodavstvo izri?ito upu?uje na proces starenja radnika, a nigdje ne spominje cilj oslobo?anja radnih mjesta u korist mla?ih osoba, proizlazi da je davanje o kojem je rije? u glavnem postupku više povezano s davanjima za slu?aj starosti.

54 Nadalje, kad je rije? o osnovici za odre?ivanje davanja o kojem je rije? u glavnem postupku, iz odluke kojom se upu?uje prethodno pitanje u bitnome proizlazi da se iznos prijelazne mirovine odre?uje s obzirom na iznos starosne mirovine s obzirom na to da je u ?lanku 14. stavku 3.

Zakona o prijelaznim mirovinama pojašnjeno da iznos prijelazne mirovine ne može biti niži od iznosa najniže starosne mirovine, kako je utvrđen Zakonom o starosnim mirovinama. Nadalje, članica 18., 19. i 20. Zakona o prijelaznim mirovinama predviđena su prava na naknadu za služaj bolesti, na mirovinu za nadživjele osobe i naknadu za troškove pogreba, pod istim uvjetima kao što su oni predviđeni Zakonom o starosnim mirovinama.

55 Nапослјетку, kad je riječ o uvjetima dodjele davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, treba istaknuti da članak 4. Zakona o prijelaznim mirovinama definira opće uvjete u pogledu dobi, godina radnog staža kao i dokazivanja dugotrajnih razdoblja plaćanja i neplaćanja doprinos, a ti su zahtjevi u načelu vezani uz dodjelu davanja za služaj starosti, kao razlike od uvjeta dodjele koji su općenito uzimaju u obzir za predmirovinska davanja.

56 Konkretno, kad je riječ o gubitku prava na prijelaznu mirovinu, valja istaknuti da, iako iz članka 16. Zakona o prijelaznim mirovinama proizlazi da pravo na to davanje prestaje na dan koji prethodi danu kada se stječe pravo na starosnu mirovinu, spis koji je podnesen Sudu međutim ne sadržava nikakav element koji omogućava da se isključi to da je riječ o prijevremenoj starosnoj mirovini u smislu članka 1. točke (x) Uredbe br. 883/2004 s obzirom na to da će se prijelazna mirovina i dalje isplati jednom kada se navrši uobičajena dob za stjecanje prava na starosnu mirovinu ili s obzirom na to da će prijelazna mirovina biti zamjenjena drugim davanjem za služaj starosti.

57 U tim okolnostima, valja utvrditi da, kako iz predmeta i svrhe davanja o kojem je riječ u glavnom postupku tako i iz osnovice njegova određivanja i uvjeta njegove dodjele, proizlazi da je takvo davanje vezano uz rizik starenja iz članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004 i da se stoga na njega primjenjuje pravilo zbrajanja razdoblja.

58 Slijedom toga, na drugo pitanje valja odgovoriti na način da davanje, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, treba smatrati „davanjem za služaj starosti” u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004.

Treće pitanje

59 S obzirom na odgovor na prva dva pitanja, ne treba odgovoriti na treće pitanje.

Troškovi

60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je суду da odluci o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deseto vijeće) odlučuje:

1. **Klasifikacija socijalnog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti nabrojenih u članku 3. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju je država članica dala na temelju članka 9. stavka 1. navedene uredbe, nije konarna. Kvalifikaciju kao socijalnog davanja može provesti dotični nacionalni sud autonomno i s obzirom na konstitutivne elemente predmetnog socijalnog davanja tako što će po potrebi Sudu uputiti prethodno pitanje.**

2. **Davanje, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, treba smatrati „davanjem za služaj starosti” u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004.**

Potpisi

* Jezik postupka: poljski